

З.Жұмағали, Т.Б.Қазбеков

Ценное исследование о неутомимом борце, лидере Алашординского движения

Статья посвящена жизни и деятельности видного деятеля Алашорды Имама Алимбекова. Описывается его связь с лидерами алашординского движения: А.Букейхановым, А.Байтурсуновым, М.Дулатовым, А.Ермековым, М.Жумабаевым и другими. Авторами дана обобщающая оценка деятельности И.Алимбекова как известного политика, философа, журналиста, историка, педагога.

Z.Zhumagali, T.B.Kazbekov

Research about the leader of alashorda movement

The life and activity of outstanding figure Alashordy of Imam Alimbekova are shined. The Literary language describes its communication with leaders movements: A.Bukejhanovym, A.Bajtursunovym, M.Dulatovym, A.Ermekovym, M.Zhumabaevym other Is given a generalising estimation of activity of I.Alimbekova as known politician, philosopher, journalist, historian, teacher.

ӨЖ 821.512.122

М.Хамзин¹, Т.Б.Қазбеков²

¹Қарағанды «Болашақ» университеті;

²Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті

Өрен жүйрік Ахметбек ақынның құрметіне*

Ахметбек Байсалбайұлының шығармаларының ерекшелігі жан –жақты ашылған, сондай-ақ қоғамдық өмірімен табиғаттағы көкей тәсті мәселелер оның шығармаларының басты тақырыптарына айналғандығы көрсетіледі. Ақынның негізгі шығармаларына тарихи шолу жасалған.

Кілтті сөздер: Айшықтау сөздер, көркемдік тәсілдер, жанрлық сипат, ақындық әлем, тарихи таным, тоғысқан тағдыр.

XIX және XX ғасырлардың тоғысында өмір сүрген өрен де ерен көрнекті ақындардың бірі Байсалбайұлы Ахметбектің туғанына 130 жыл толуына орай белгілі ғалым Рашит Әл-Каренидің (Кареновтың) «Көмейінен жыр төгілген Ахметбек ақын» атты кітабы жарыққа шықты. Кітапта автор ақынның бүкіл саналы өмірінде қалың бұқара халық жағында болып, оның жоғын жоқтап, мұнын мұндап, мүддесін қорғап өткендігін, ақынның өмір сүрген кезіндегі қоғамдағы келеңсіздікті, халық басындағы ауырталдықты, сол дәуірдегі көкейкесті мәселелерді өз жырының тақырыбы еткендігін тұңғыш рет кең көлемде ғылыми-публицистикалық, танымдық тұрғыда зерттеп жазды [1]. Жалпы осы тұста айтылуы тиіс жайт — өткен ғасырда өмір сүрген бірқатар қазақ ақындарының, қаламгер жазушыларының көптеген туындыларының ұзақ уақыт бойы заман тезіне орай жұртшылыққа кеңінен жария болмауы, әдеби-ғылыми айналымға кеш қосылуы, сондай-ақ ұстанған бағыт-бағдары кеңестік идеологиямен үйлеспеген кейбір шығармашыл тұлғалардың еңбектерінің жарық көрмеуі, жалпы әдеби мұра мәселесінің игерілуін біршама қиындатқаны айдай анық. Ел тәуелсіздігімен жарыса жеткен жаппай жариялылық бұрынғы мұндай жасанды кедергілердің бәрін алып тастады, қолдан жасалып келген күллі керте кері ысырылды. Нәтижесінде — асыға күтіп, аңсай қауышқан мол қазынаға қиліктік. Талай арыстардың танылмай келген еңбектері есігін ашты. Бірақ бүгінде біреудің шығармасы біреуге телініп, бұрыннан белгілі шығармалардың жаңа авторлары табылып дегендей, сырт көзге білінбесе де, осы салаға қатысы бар адамдар сезіп жүрген қызық «қойыртпақтар» да көрінбей қалып жатқан жоқ. XIX ғасырдың екінші жартысы мен XX ғасырдың бастапқы ширегінде өмір сүрген кейбір ақын-жыраулардың соңында қалған мұраларының осыған сабақтасатын

* Рашит Әл-Карени (Каренов). Көмейінен жыр төгілген Ахметбек ақын. — Қарағанды: Қазақстан-Ресей ун-нің баспасы, 2008. — 78 б.

мысалдарын кездестіре аламыз. Қайталанбас көрнекті ақын Байсалбайұлы Ахметбектің мұрасы да бұдан сырт тұра алмайды.

Ақын Ахметбектің шығармашылығы жөнінде бұл кезге дейін жеткілікті деңгейде тереңдеуге болатын зерттеулер бола қойған жоқ. Бұдан Ахметбек ақынның мұрасы мүлде елеусіз қалды деген ұғым тумаса керек. Ақынның өмірі мен өлеңдерін таныстыруға, талдауға арналған мақалалар кейінгі жылдары жарық көре бастады. Бұл ретте белгілі қарағандылық жазушы Жайық Бектұровтың 1989 жылы «Орталық Қазақстан» газетінде жарияланған мақаласын алдымен атап өту парыз. Ол мақаланың құндылығы — Ахмет Байсалбайұлының шығармаларын және ақынның ағайын, ауылдастарының аузынан естіген деректерді алғаш рет жұртшылық назарына ұсынуында [2].

Ахметбек ақынның мұрасына алғашқылардың бірі болып ілтипат білдірген Ғабиден Мұстафин атындағы кенттің өлкелік мұражайының негізін қалаушы белгілі журналист Василий Иванович Колыш [3]. Ол кезінде өлкеге қатысты көп деректер жинап, сол жөнінде көптеген мақалалар жазып, басылымдарға жариялап, халыққа үнемі жаңа мәліметтер жеткізе білген.

Ахметбек Байсалбайұлы туындыларына ұлы жазушы Ғабиден Мұстафиннің көңіл бөлуі де кездейсоқ емес [4]. Ахметбек ақынның аты С.Сейфуллиннің «Тар жол, тайғақ кешу» романында да бар.

Көрнекті ғалым Рашит Әл-Каренидің аталмыш кітабында Сарыарқаның белгілі ақыны Байсалбайұлы Ахметбектің шығармаларының ерекшеліктері ашылып көрсетілген. Осы тақырыппен ұзақ жылдардан бері айналысып келе жатқан автор ақын туындыларының шығармашылық тарихын таразылайды, аймаққа белгілі ақынның табиғат пен қоғамнан тақырып жинақтап табу, өмір шындығын көркем шындыққа айналдыру сырларына үңіледі, жекелеген шығармаларының тарихи-шығармашылық тағдырын баяндайды, ақындар арасындағы шығармашылық туыстық сабақтарын және ерекшеліктерін саралайды. Ақын шығармаларының зейінді, тағылымды парақтарын тарқата баяндап, талдайды, һәм жинақтап, ой қорытады.

Ақындардың алтын құндақтағы асыл қазынасы сөз екені мәлім. «Көне мақал көп жасайды» дегендей, бүгінде Байсалбайұлы Ахметбек ақынның кеңестік тапшыл заман тұсындағы көсем һәм көркем сөздегі мұрасына сыздана қараушылар шаң беріп қалатынына қарамастан, бәрібір сол кезеңдегі ақынның шешен сөздерін сандықтан шығаруға тура келеді. Өйткені сөз мұрасының көлемі де, көптігі де осы дәуірге тиесілі.

Қазақы сөздің қадірін білетін Ахметбек ақынның тіл байлығына тереңдеуді, ақынның сөз қолдану орайындағы үрдістеріне үңілуді медет тұтқан ғалым Рашит Әл-Карени осы саладағы зерттеулердің әлі де жеткіліксіз екендігін мойындай отырып, өз тарапынан ақынның сөз саптау мәнерін бірнеше бағытта қарастыру мүмкіндігі бар екенін көрсеткен.

Халықтың бай ауыз әдебиетінен сусындаған, Абай поэзиясын жетік меңгерген Ахметбек ешкімге ұқсамайтын, ешкімді қайталамайтын інжу-маржан сөз өрнектерімен ерекшеленеді. Оның шығармаларының ұзақ уақыт бойы ұмытылмай, ел аузында сақталғандығының өзі халық жүрегінен орын алғандығын көрсетеді.

Автордың саралап екшеуінше, Ахметбек ақынның өлең-жырлары өзі өмір кешкен дәуірдің (1878–1937) шындығымен биікке көтерілген, тыңдаушы санасын тынымсыз қалдырмайтын шырайлы дүниелер. Кедейліктен, кемшіндіктен, теңсіздіктен тұралаған еңбекші қауымның мұң-мұқтажын ашық айтып, жыр арқауын әділдіктің ақ арқанымен тартқан Ахметбек озбырлықты, зорлықты әшкерелеуші, шыншыл жырлар туғызған. Ақын өлеңдерінің қоғамдық бағыты нысанашыл, әлеуметтік аясы кең. Тақырыптық жіктеу тұрғысынан алғанда — адалдық, адамгершілік, ынтымақтастық, теңдік, бірлік, достық, кәрілік, жастық мәселелері жыр өзегін құрайтынын көруге болады.

Ғалымның зерттеп пайымдауынша, Ахметбек Байсалбайұлы суырып салма, импровизатор болған. Оның бойындағы өнер жырауларға да, ақындарға да тән. Жыраулар сияқты ел басындағы ауыр жағдайды айтып, ағыл-тегіл жыр да төккен, ақын болып сол кездегі күнделікті өмір күйін де шерткен. Ақын шығармаларының негізгі арқауы — Ресейдің отарлық езгісіне қарсы күрес.

Өз заманының тарихи, әлеуметтік ахуалын терең пайымдап, Ресей қарауына түскен елдің өміріндегі күрделі өзгерістерді Ахметбек Байсалбайұлы көп ақыннан қырағы көреді, болмыстың ақиқатын қаз-қалпында нақтылы, тұжырымды баяндайды.

Автордың зерттеуінше, Ахметбек Байсалбаев тұтас халықты, орыс біткенді жау санамаған. Орыс шаруаларының қала салып, отырықшылық өмір кешетінін, жер жыртып, егін салып, ел ырысын молайтар еңбекқорлығын, қиын-қыстау күндерде қол ұшын берер бауырмалдығын ол жақсы түсіне

білген. Ақын тек отарлау саясатын құрып, оны жүзеге асырушыларды дұшпан тұтып, өткір тілмен соларды тілгілейді. Бұған келгенде сөз қисынын қиыстырады. «Тарих тараулары» деген өлеңі осыны айғақтайды:

*Мың жеті жүз отыз бір санасында,
Біз кірдік Россияның панасына,
Байлығымыз, достығымыз көрінген соң,
Қызықпас кім қазақтың даласына?*

*Жыл қыста, мың сегіз жүз алтыс сегіз
Қазыналық, — деді, жердің хаммасында,*

*Тарылып жылдан жылға жер-суымыз,
Кәпірдің кетті бәрі пайдасында.*

*Қадірмен халық билеген ақсақалдар,
Бұл іске фақім назар саласың ба?
Темірді қызуында соқпай қалып,
Нәсіліңнің көз жасына қаласың ба?*

*Кір жуып, кіндік кескен қайран жерлер,
Мұжыққа қош аман боп барасың ба?
Қасиетті бабамыздың зираттары,
Қалдың ғой «Карлагтың» табанында.*

*Моншаға зираттардың тасын алып,
Ағашын отқа «Карлаг» жағасың ба?
Таба алмай барғаныңда еш белгісін,
Көзден жас көлдей болып ағасың ба?*

Бұл толғауында Ахметбек ақын ел басына түскен ауыртпалықты ақ патша тұсындағы отарлау саясатын басқаша жолмен жалғастырып отырған Кеңес үкіметінен көреді, бақытты қолдан, малды жолдан алған Кеңес үкіметіне қарғыс айтады.

Зерттеу барысында автор XVIII–XIX ғасырдағы Ресей Империясының отарлау саясатына қарсы наразылық ретінде айтылатын қазақтардың жермен қоштасу өлеңдері ауыз әдебиеті тарихында өте көп екендігін дәлелдейді. Мысалы, XVIII ғасырдың 30-жылдарынан патшалық Ресей Кіші жүз жеріне әскери бекіністер, шағын қалалар орната бастағанда: «Еділді алды, елді алды, Жайықты алды, жерді алды» деп жергілікті ақындар енді қайда барарын білмей, тұйыққа тіреліп, шарасыздыққа ұрынады.

Сол сияқты Орталық Қазақстанға, яғни Сарыарқа жеріне, XIX ғасырда Ресей патшасының қарулы күштері басып кіргенде, Орта жүз елі тау-тасты паналап, қорғансыздың күнін кешеді. Автор сол заманда Нарманбет ақынның «Сарыарқа» деген өлеңінде сол кездегі қайғылы халді жырлап айтқанын келтіреді:

*Сарыарқа, сарқыраған суың қайда,
Түнде шық, күндіз мұнар, буың қайда?
Найзағай жарқ-жұрқ етіп, нөсер құйған,
Көк-жасыл, кемпірқосақ туың қайда?*

Иә, Атырау, Алтай, Жетісу сияқты ежелден айрықша қастермен айтылған, қазақ жерінің бірі — Сарыарқа. Бұл өлкені бұрынғы-соңғылар жердің жәннаты, тіршілік-тұрмысқа аса қолайлы деп ардақтаған.

Автор да қасиетті Сарыарқа өңірін «алтын дала, асыл дала» деп бағалай келіп, «көк қарағайлы ормандарымен қапталып өрнектегендей, ерен Ертісі мен ерке Есілі, нұрлы Нұрасы мен шулы, сулы көлдері, бойына тұнған Торғайы мен береке байлыққа батқан Тобылы — бәрі-бәрісіне еншілеген ұлы дала — Сарыарқа» деп тебірене суреттеген.

«Сондай сырлы, сиқырлы болмаса күй атасы Құрманғазы барлық күйлерінің ішіндегі шоқтығы биік «Сарыарқасын» осы ұлы далаға бақыт арнағандай бағыттамас еді ғой. Жүрек қылын, жан сезімін қоса шертетін шертпе күйдің атасы Тәттімбет «Саржайлауы» арқылы туған жерін аялап, аймалап

отырып жанды сурет жасамас еді ғой. Сәнді жырдың сардары Сәкен Сейфуллин «Сарыарқа» деп тебіреніп, әнге қоспаса, бұл даланың салтанатын танымағаны болар еді. Қазақта осы ұлы өңірді жырламаған қай ақын бар? Данышпан Абай суреттеген бай табиғат, осы Сарыарқа жері емес пе!» — деп паш етеді автор.

Ахметбек ақынның өлеңдерінің негізгі өзегі де — тамылжып тамсандырған табиғат көріністері мен кіндік қаны тамған Сарыарқа жеріне шексіз сағыныш. Ақын өлеңдері жолдарынан көрінетіндей, ол әдетте мұңая қалса да, өзі өскен ортаның тау-тасымен, бұта, тобылғысымен ойша сырласып, мауқын басқан.

Ақын өзінің ата-бабасы мыңдаған жылдар мекен етіп, ғасырлар бойына басқыншылармен қан майданда шайқасып, шет-пұшпағына дейін шетінетпей, сақтап келген туған жерін «Құланөтпес» деген тамаша өлеңінде былай бейнелейді:

*Келеміз Құланөтпес сенен өтіп,
Жолшыбай тынбай жүріп, ат терлетіп,
Басына мұнар бұлтын жинап алып,
Тәкаппар Амантау тұр елеңдетіп...
Мүлгіп тұр Сарыадыр да басын иіп,
Ойнап жүр бауырында бала киік.
Көкпеңбек темір сауыт киіп алып,
Қабағын Жыланды тау тұрған түйіп...
Келеміз Бұрмашадан Сарыбөз құлақ,
Ұзын жол көлденеңдеп жатыр сұлап,
Аймысық, Көкжез деген екі тауда,
Ағады сайларынан жетпіс бұлақ.
Күркіреп жазға салым Көлсай тасып,
Жазыққа кетуші еді төмен құлап.*

Бұл жолдар арнайы талдау, түсіндірмені талап етпесі анық. Өйткені ақын атамекеннің қадір-қасиетін барынша әділ, мейлінше ақиқат биігінде бедерлеген.

Зерттеуші-ғалым сыршыл ақынның терең философиялық жұмбақ әлеміне де үнілуге ұмтылыс жасаған. Ахметбек ақынның ақыл-нақылға, қанатты тіркестерге толы даналық сөздері тіл байлығымен, ой тереңдігімен бірге айқындылық, бейнелілік, қарапайымдылық, көркемділік қырларымен ерекшеленетінін байқаған. Мұның өзі Бұқар жыраудың:

*Ел бастау қиын емес —
Қонатын жерден көл табылады.
Қол бастау қиын емес —
Шабатын жерден ел табылады.
Шаршы топтан сөз бастаудан
Қиынды көргем жоқ, —*

деген парасатты пайымдауымен немесе кемеңгер Абай айтқан:

*Ақылмен ойлап білген сөз,
Бойыңа жұқпай сырғанар.
Ынталы жүрек сезген сөз,
Бар тамырды қуалар, —*

деген ақиқат ойларымен үндесіп, терең тамырлы тұтастық тапқандығын көрсетеді. Ахметбек Байсалбайұлының әдеби мұрасына ден қойып талдаған автор ақынның өз өлеңдеріне қоғамдық, әлеуметтік мазмұн беріп, көбіне шешендік үлгімен, бір оқығанда ұғылып, есте қаларлық ауызекі түрімен жазғандығын бағалайды. Оны ақынның «Мысал өлең» деген шығармасының алғашқы шумағынан-ақ көруге болады:

*Дүниені қанша күресей,
Қолыңа сенің жұға ма?
Төбеңмен көкті тіресей,
Басыңа мүйіз шыға ма?*

Әрине, жүйелі сөйлеген сөз, орынды айтылған ой-пікірлер қалың көптің үдесінен шығып-ақ отырады.

Автордың пайымдауынша, ойшыл шайыр философиялық пікірлер айту дәрежесіне еркін көтерілген.

Ақынның адамның жас кезеңдері жөнінде толғаған өмірлік мағынасы терең «Жиырма бес» атты сын толғауында теңеу сөздер, әрі ұйқасым жағынан, әрі мәнді мазмұн тұрғысынан түйдектеле әсерлі қолданысқа енген:

*Бір жастан жиырмаға келгенше өстік,
Мысалы, қызғалдақтай жазғытұрым.
Майдағы райхан гүлі секілденіп,
Өңді беріп, жарастықты жайнар нұрың.
Отызда, жиырма бесте өсіп бойың,
Өмірдің базар етіп пен тойын.
Бір сүйіп, бірде күйіп, бірде елжіреп,
Ашқандай ару сәулем күнде қойнын.
Қылауың келе қалса, қырық алып,
Ол кезде бөгелмейсің, онша налып.
Елудің асқарына шыға келсең,
Қарайсың жан-жағыңа, сонда ұялып.
Алтыс жас басы қырау асқар таудай,
Күн қайда ашақ басқан, омыраулай.
Бұрынғы өткен күнді ұмытасың,
Жетпістің ызғары өтіп, боз қыраудай.
Сексенде шал боларсың селкілдеген,
Аузыңда ақ жабағы желкілдеген.
Домалап, соққан желдің екпініне,
Қаңбақтай ыққа қарай елтілдеген.
Тоқсанның келіп жетсең толқынына,
Қоңызбен жарысасың жортуылға.
Үй-іші, бала-шаға асығады,
Бір жерді жерошақтай толтыруға.*

Мұндағы әр сөз адам жасының сипатын дәл берумен де, образдылық орамдарымен де іштей сабақтасып жатыр. Ақын қолданған теңеулер тек белгілі нәрсені белгісіз нәрсемен салыстыру үшін емес, ең бастысы поэтикалық тәсілге бағынып, бейнелілік сипаты бар көркем теңеу дәрежесіне жеткен.

Автор өз кітабында Ахметбек Байсалбайұлының ақындық шығармаларын ғана талдап қоймай, оның XX ғасырдың 20–30-жылдардағы солақай саясатқа қарсы шыққандығы жайында да егжей-тегжейлі тұшымды етіп жазған.

Кеңес үкіметінің 30-жылдары қазақ ауылында жүргізген асыра сілтеу, ұрда-жық саясатына көзі ашық, көкірегі ояу, тілі өткір Ахметбек Байсалбайұлы наразы болды. Ақын реті келгенде елді жайлаған келеңсіздікті өлеңмен әжуа етіп отырады. Тілі уытты ақын шолақ белсенділердің көрсетуімен қайта-қайта тергеуге шақырылды.

Ахметбектің де 20–30-жылдардағы ашаршылық, асыра сілтеу, қуғын-сүргін оқиғалары кезінде айтқан нақыл мәнді, қанатты сөздері сол кезде елдің арасында кең тарайды. Ғұлама ақын 1931–1933-жылдардағы ашаршылықты, бақытсыздықты ыза-ашумен өлтіре сынап, сол үшін жан азабын шегіп, көпке дейін ар азабынан арыла алмаған. «Аштық азабы» деген өлеңінде ізгі ниетті адамдар қуғын сүргінге түсіп, олардың орнына алаяқ кулар, пайда күнемдер, берекесіз сұмдар келгенін көпшілік алдына жайып салды [5–7]:

*Ата сөзі балаға мирас екен,
Айтылған соң бір болмай қалмас екен.
Аштан өлген кісінің моласы жоқ,
Деуші еді, осы мақал рас екен.
Моласы қайдан болсын, көмген жан жоқ,
Ауырып өз үйінде өлген жан жоқ.
Ауырды деп аузына сусын беріп,
Таза арулар қолынан көмген жан жоқ...
Жолдың бойын қан қылған жазалы кім?
Кім болды қазалыға жазалы кім?
Табаны қап-қара боп қаңғып жүрген,*

Қазақтың баласына азалы кім?

Сонымен, Ахметбек Байсалбайұлы сол жылдары жүргізілген солақай саясатқа ашық қарсы шыққандардың бірі болды. Бұл жолдардан күні кешегі «асыра сілтеу болмасын, аша тұяқ қалмасын» деген көрсоқыр замандағы «шолақ белсенділердің» қылығын табамыз, олардың маскара іс-әрекетін айнадан көргендей боламыз.

Бүгінде біз Ахметбек Байсалбайұлының 1937–1938-жылдардың сергелдегіне тап болғанын еске ала отырып, артында қалған шығармашылық мұрасын көңілге жұбаныш етеміз. Азамат ақын тағдыры халқымыз жүріп өткен тарих көші жолымен біртұтас. Ақын мұраларын зерделеп, шығармаларын оның мерейтойына орай қалың оқырман назарына ұсынуын аса көрнекті ғалым Рашит Әл-Каренидің ұшан-теңіз ерен еңбегі деуге болады.

Зерттеу деректерінің сонылығы, автордың өзіндік жаңаша ой-пікірлері кітап мазмұнын байытып, оқырман қауымының көңілінен шығатыны сөзсіз.

Әдебиеттер тізімі

- 1 *Рашит Әл-Карени (Каренов)*. Көмейінен жыр төгілген Ахметбек ақын. — Қарағанды: Қазақстан-Ресей ун-нің баспасы, 2008. — 78 б.
- 2 *Бектұров Ж.* Ахметбек ақын // Орталық Қазақстан. — 1989. — 19 қаңт.
- 3 *Кольчи В.* Семья ақына (А.Байсалбаев) // Рассвет. — 1992. — 23 мамыр.
- 4 *Мұстафин Ф.* Қарағанды: Роман // Бес томдық шығармалар жинағы. — 2-т. — Алматы: Жазушы, 1982. — 384 б.
- 5 *Каренов Р.С.* Аспанның аясында ән шалқытқан Ахметбек ақын // Азия-Транзит. — 2004. — № 12. — 7–13-б.
- 6 *Каренов Р.С.* Арманда кеткен ақын // Жұлдыз. — 2006. — № 4. — 192, 193-б.
- 7 *Асқарова М.* Алаш деп туған арысым (А.Байсалбайұлының қайтыс болғанына 70 жыл толуына орай) // Сарыарқа. — 2007. — 12 мамыр.

М.Хамзин, Т.Б.Қазбеков

**Дань уважения
поэту-импровизатору Ахметбеку Байсалбайұлы**

Авторами раскрыты особенности творчества поэта Ахметбека Байсалбайұлы, а также его умение находить актуальные темы из жизни общества и природы. Сделан исторический экскурс по основным произведениям поэта.

M.Hamzin, T.B.Kazbekov

In honor of Akhmetbek akyn

Features of creativity of poet Akhmetbeka Bajsalbajuly, and as its abilities to find vital topics from a society and nature life are opened. Historical digression on the basic products of the poet is made.